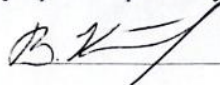

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра біології та методики її викладання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

 Кобильник В.В.

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА
ПРАКТИКИ**

підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за освітньо-науковою програмою «Біологія»
спеціальності 091 Біологія
галузі знань 09 Біологія
мова навчання українська

2021 рік

Розробники програми: Любінська Л.Г. – доктор біологічних наук, доцент,
професор кафедри біології та методики її викладання

Ухвалено на засіданні кафедри біології та методики її викладання
Протокол № 13 від 30 серпня 2021 року

Завідувач кафедри
біології та методики її викладання

Н. В. Казанішена

Схвалено радою з науково-методичної роботи
і забезпечення якості вищої освіти
природничо-економічного факультету

Протокол № 7 від 31 серпня 2021 року

Голова ради з науково-методичної роботи
і забезпечення якості вищої освіти
природничо-економічного факультету

Н. В. Казанішена

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення
освітньо-наукової програми

Л. Г. Любінська

ВСТУП

Практична підготовка здобувачів вищої освіти Університету – обов'язковий компонент освітньо-наукових програм підготовки фахівців – спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, набуття і вдосконалення фахових компетентностей; можливість їх працевлаштування на українському та міжнародному ринках праці.

Мета практики – оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними технологіями, формами організації та інструментами праці в галузі їх майбутньої професії, формування та розвиток у них професійних умінь та навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Види практики з кожної спеціальності, їх форми, тривалість, обсяг і терміни проведення визначають освітньо-наукові програми підготовки фахівців, що відображається відповідно в навчальних планах, робочих навчальних планах і графіках освітнього процесу.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом проходження ними практики у структурних підрозділах Університету, що забезпечують виконання програми практики.

Науково-педагогічна практика аспірантів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки в аспірантурі. Програма практики розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261, Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, затвердженого вченою радою Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка 28 лютого 2019 р., протокол № 2.

Практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є одним з етапів професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі - аспірант) до науково-педагогічної діяльності, який має за мету апробувати у практичній діяльності сформовані компетентності та визначити пріоритети їх подальшого розвитку.

Науково-педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є компонентом фахової підготовки до науково-педагогічної діяльності та є видом практичної діяльності аспірантів, що передбачає участь в організації та здійсненні викладацької діяльності у вищій школі, організацію навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, а також науково-дослідну роботу.

Наскрізна програма практики складена на основі ОНП «Біологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та навчальних планів для спеціальності 091 Біологія третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

ОНП «Біологія» передбачено науково-педагогічну практику в закладах вищої освіти (6 семестр).

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Метою науково-педагогічної практики аспірантів є набуття та вдосконалення практичних компетентностей, що визначають здатність до ефективної навчально-методичної та наукової роботи: вивчення основ наукової і навчально-методичної роботи у закладах вищої освіти, набуття професійних навичок та вмінь здійснення самостійної науково-педагогічної діяльності.

Завдання науково-педагогічної практики полягають у:

- безпосередньому ознайомленні зі змістом, формами та методами організації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти з вивчення дисциплін за відповідною фаховою спрямованістю;

- володінні практичними основами організації та здійснення навчально-методичної, наукової роботи, формуванні потреби в особистісному, професійному саморозвитку;

- формуванні особистісних, професійно спрямованих якостей викладача вищої школи, що визначають практичну готовність до ефективної організації навчальних занять (лекцій, семінарів, різних форм індивідуальної, самостійної роботи та ін.), а також виховної діяльності здобувачів вищої освіти на особистісно орієнтованій, компетентнісній основі;

- розвитку компетентностей у сфері аналітико-діагностичної та прогностичної діяльності, пов'язаної зі здатністю до аналізу та самооцінки результатів своєї практичної діяльності, визначення на їх основі перспектив подальшого особистісного, професійного саморозвитку, підвищення наукового потенціалу.

У процесі проходження практики аспіранти повинні вдосконалити знаннєвий компонент практико орієнтованих компетентностей, *опанувати і знати:*

- організацію освітнього і виховного процесу в закладі вищої освіти;

- зміст та методику викладацької діяльності в організації освітньої діяльності здобувачів вищої освіти;

- загальну методику та інноваційні, компетентнісно орієнтовані технології підготовки і проведення занять, організації самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти;

- основи навчально-методичної діяльності в закладах вищої освіти та інноваційні засади її модернізації.

Бази науково-педагогічної практики. Базою для проведення практики є кафедра біології та методики її викладання Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Базами проведення практики можуть бути інші заклади вищої освіти, які відповідають вимогам програми практики.

Обсяг науково-педагогічної практики

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітньо-наукова програма, спеціальність	Біологія галузь знань 09 Біологія спеціальність 091 Біологія	Біологія галузь знань 09 Біологія спеціальність 091 Біологія
Рік навчання/ викладання	третій	третій
Семестр проведення	6	6
нормативна/вибіркова	нормативна	нормативна
Кількість кредитів ЄКТС	6 кредитів ЄКТС	6 кредитів ЄКТС
Загальний обсяг годин	180 год.	180 год.

Засоби діагностики результатів навчання: диференційований залік.

Терміни проходження практики та її програма визначаються в індивідуальному плані аспіранта, затверджуються науковим керівником, завідувачем кафедри, до якої прикріплений аспірант.

3. ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ АСПІРАНТІВ

Відповідно до освітньо-професійної програми аспіранти за період проходження науково-педагогічної практики у ЗВО мають оволодіти відповідними компетентностями та програмними результатами навчання.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати комплексні завдання в галузі біології у процесі проведення дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає переосмислення наявних та створення нових цілісних знань, оволодіння методологією наукової та науково-педагогічної діяльності, проведення самостійного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення і інтегруються у світовий науковий простір через публікації.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 03. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК 04. Здатність мотивувати людей та рухатися вперед.

ЗК 05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 06. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 01. Здатність планувати і здійснювати комплексні оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у

біології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у наукових виданнях з біології та суміжних галузей.

СК 02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, розуміти англомовні наукові тексти за напрямом досліджень.

СК 03. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

СК 04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

СК 05. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі біології, оцінювати та забезпечувати якість досліджень, які проводять.

СК 06. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в біології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти.

СК 07. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК 08. Здатність сформувати системний науковий світогляд та загальнокультурний кругозір.

Програмні результати навчання:

ПРН 01. Мати концептуальні та методологічні знання з біології і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

ПРН 02. Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми біології державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у наукових виданнях.

ПРН 03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати аналізу джерел літератури, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень, експерименту) і математичного та/або комп'ютерного моделювання.

ПРН 04. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у біології та дотичних міждисциплінарних напрямках.

ПРН 05. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з біології та дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПРН 06. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН 07. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати важливі теоретичні та практичні проблеми біології з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

ПРН 08. Глибоко розуміти загальні принципи та методи біологічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері біології та у викладацькій практиці.

4. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль здійснюється після завершення та захисту науково-педагогічної практики шляхом цілісного оцінювання систематичної педагогічної діяльності аспірантів протягом усього періоду практики.

Науково-педагогічна практика завершується диференційованим заліком та оцінюється за 100-бальною системою, за шкалою ECTS та національною шкалою (табл. 1, 2, 3).

Таблиця 1

Орієнтовний розподіл балів за різні види роботи практиканта

Повнота виконання завдань практики (звіт)	Індивідуальне завдання	Ведення звітної документації (щоденник)	Захист практики	Рейтингова оцінка
40 балів	20 балів	20 балів	20 балів	100 балів

Таблиця 2

Критерії підсумкового оцінювання науково-педагогічної практики

Вимоги оцінювання	Оцінка
Програма практики виконана у повному обсязі. Зміст і оформлення звіту відповідають вимогам. Характеристика аспіранта від керівника позитивна. Відповіді на запитання під час захисту практики повні та кваліфіковані.	90-100 балів «відмінно»
Наявні зауваження щодо змісту та оформлення звітної документації. Характеристика аспіранта від керівника позитивна.	75-89 балів «добре»
Звіт не відповідає вимогам до оформлення.	60-74 балів

Наявні помилки при відповіді на запитання членів комісії. Характеристика аспіранта від керівника позитивна, але з окремими зауваженнями	«задовільно»
Завдання практики не виконані у повному обсязі. Оформлення звіту не відповідає вимогам. Відповіді на запитання членів комісії зі значними помилками та неточностями.	менше 60 балів «незадовільно»

Таблиця 3

Підсумкове оцінювання педагогічної практики

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
34 і менше	F		